

Eiropas Savienības
Padome

Luksemburgā, 2024. gada 24. jūnijā
(OR. en)

11343/24

DEVGEN 93
FIN 584
NDICI 16
BUDGET 43
ACP 74
RELEX 861

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs: Padomes Ģenerālsekretariāts

Datums: 2024. gada 24. jūnijs

Saņēmējs: delegācijas

Iepr. dok. Nr.: 11106/24

Temats: Ārējās finansēšanas instrumenta *NDICI* – “Eiropa pasaulē” vidusposma novērtējums
– Padomes secinājumi (2024. gada 24. jūnijs)

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par ārējās finansēšanas instrumenta *NDICI* – “Eiropa pasaulē” vidusposma novērtējumu; Padome secinājumus apstiprināja 4038. sanāksmē, kas notika 2024. gada 24. jūnijā.

Padomes secinājumi par ārējās finansēšanas instrumenta *NDICI* – “Eiropa pasaulē” vidusposma novērtējumu

1. Padome atzinīgi vērtē Komisijas vidusposma novērtējuma ziņojumu (“ziņojums”) par 2021.–2027. gada daudzgadu finanšu shēmas (DFS) ārējās finansēšanas instrumentiem, kas cita starpā balstās uz ārējo novērtējumu un atbilst *NDICI* – “Eiropa pasaulē” regulas (“regula”) 42. pantam. Padome apzinās, ka pēc divu gadu īstenošanas ir pārāgri pamatīgi novērtēt ietekmi uz attīstību partnervalstīs, un tādēļ uzsver, ka ir svarīgi turpināt uzraudzīt *NDICI* – “Eiropa pasaulē” īstenošanu. Padome pieņem zināšanai Eiropas Parlamenta ziņojumu par Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumenta “Eiropa pasaulē” īstenošanu ¹ un aicina Komisiju ņemt vērā ziņojumā iekļautos ieteikumus, īpaši attiecībā uz ES delegāciju koordinācijas pilnvarām un nepieciešamību pēc labākas pamanāmības.
2. Padome uzskata, ka *NDICI* – “Eiropa pasaulē” kopumā atbilst paredzētajam nolūkam un sasniedz izvirzītos mērķus. Padome atkārtoti apstiprina, cik svarīgi ir šie mērķi, kā formulēts regulas 3. pantā. Ar tiem tiecas atbalstīt un veicināt Savienības vērtības, principus un pamatintereses visā pasaulē, tādējādi palīdzot izskaust nabadzību, veicināt demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesības, ilgtspējīgu attīstību, cīnīties pret klimata pārmaiņām un vērsties pret neatbilstīgu migrāciju un piespiedu pārvietošanu, tostarp novērst to pamatcēloņus; veicināt multilaterālismu un starptautisko saistību izpildi, it īpaši Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam un tās ilgtspējīgās attīstības mērķus (IAM) un Parīzes nolīgumu; un veicināt spēcīgākas partnerības, kuru pamatā ir abpusējas intereses un pašatbildība.

¹ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0374_LV.html

3. Padome atzīmē, ka pašreizējā sarežģītajā ģeopolitiskajā situācijā ir vajadzīga tāda Eiropas Savienība, kas panāk savus attīstības un ģeopolitiskos mērķus, sekmē ES pamatvērtības un intereses pasaulē un reaģē uz partnervalstu vajadzībām. Šajā sakarībā Savienības ģeopolitisko nozīmi stiprina *NDICI* – “Eiropa pasaulē” ar savu mērķi “vispirms politika” un pastiprinātām partnerībām. Padome atgādina, ka cilvēktiesības, dzimumu līdztiesība kopā ar demokrātiskām vērtībām un augstiem standartiem, labu pārvaldību un pārredzamību un cīņu pret korupciju ir būtiski elementi, kad partnervalstu attīstības centienos tiek stiprināta efektivitāte, pārredzamība un konkrēti rezultāti. Instruments *NDICI* – “Eiropa pasaulē” un stratēģija “*Global Gateway*” ir būtiski instrumenti šo mērķu sasniegšanā ar Eiropas komandas pieejas starpniecību.
4. ES ārējie instrumenti ir būtiski, lai palielinātu saskaņotību starp ES attīstības politiku, ārpolitiku, klimata un vides politiku, tirdzniecības, migrācijas un drošības politiku un lai demonstrētu ES vadošo pozīciju pasaulē, atbildību un solidaritāti. Šajā sakarībā Padome apstiprina, ka ir vajadzīga stingrāka politikas saskaņotība attīstībai un attīstības efektivitātes principi, lai panāktu efektīvāku attīstības sadarbību un sasniegtu konkrētos mērķus, kas izvirzīti gan *NDICI* – “Eiropa pasaulē”, gan Programmai 2030. gadam. Padome pieņem zināšanai Eiropas Parlamenta rezolūciju par politikas saskaņotību attīstībai (*PCD*)² un ieteikumus izstrādāt politikas saskaņotības rīcības plānu, lai formulētu skaidrus *PCD* mērķus.
5. Padome arī atzinīgi vērtē ciešāko sadarbību starp Komisijas dienestiem, Eiropas Ārējās darbības dienestu (EĀDD) un ES dalībvalstīm, ko veicina *NDICI* – “Eiropa pasaulē”, un atgādina savu paziņojumu par pārvaldību attiecībā uz *NDICI* – “Eiropa pasaulē”. Tā atkārtoti apstiprina, ka tai ir izšķiroša nozīme stratēģisku norāžu nodrošināšanā attiecībā uz politikas mērķiem un prioritātēm visā instrumenta īstenošanas laikā un joprojām ir apņēmības pilna saglabāt šo nozīmi un pastāvīgi strādāt pie savu norāžu uzlabošanas. Tālab tā aicina Komisiju regulāri, laikus un detalizēti dalīties informācijā. Stratēģiskas norādes nozīmē arī izdarīt vispārēju stratēģisko izvēli attiecībā uz plānošanu, ātrās reaģēšanas pīlāra izmantošanu un rezervju mobilizāciju jaunām problēmām un prioritātēm un optimālas resursu izmantošanas uzraudzību attiecībā uz visiem mērķiem un to, kā Savienības finansējums tiek izmantots, lai sasniegtu instrumentā noteiktos mērķus.

² 2021/2164(INI) – 14/03/2023 – Politikas saskaņotība attīstībai (europa.eu)

6. Padome atkārtoti apstiprina, ka vispārējo *NDICI* – “Eiropa pasaulē” īstenošanas sistēmu veido Jaunais Eiropas Konsenss par attīstību un atbalsts Ilgtspējīgas attīstības programmai 2030. gadam, Parīzes nolīgumam un Adisabebas rīcības programmai. Padome mudina turpināt koncentrēties uz IAM, tostarp uz to savstarpējo saikni, un īpaši uz tiem IAM, kuros progress ir lēns, lai panāktu zaudēto, īpašu uzmanību pievēršot visneaizsargātākajām grupām, vismazāk attīstītajām valstīm un mazajām salu jaunattīstības valstīm, kurās vajadzības ir vislielākās. Tā atgādina, ka instrumentam būtu jāpalīdz sasniegt kopējo Savienības mērķi – 0,7 % nacionālā kopienākuma (NKI) nodrošināt kā oficiālo attīstības palīdzību (OAP) termiņā, kas noteikts Programmā 2030. gadam.
7. Padome atzīst, ka instruments *NDICI* – “Eiropa pasaulē”, kas ir daudz lielāks gan tematiskā, gan reģionālā mērogā, sniedz būtisku ieguldījumu stratēģijas “*Global Gateway*” īstenošanā, kurai arī ir jāieņem būtiska vieta IAM un Parīzes nolīguma īstenošanā, it īpaši, arī veicinot sociālo iekļaušanu un ilgtspējīgu cilvēces attīstību. Tā mudina uz turpmākām pārdomām, kā stratēģijas “*Global Gateway*” īstenošanā labāk izmantot instrumenta *NDICI* – “Eiropa pasaulē” ietekmi uz attīstību. Padome atzīmē, ka privātā sektora, īpaši mazo un vidējo uzņēmumu līdzdalības nodrošināšana joprojām ir problēma, un aicina Komisiju turpināt centienus, lai pievērstos šim būtiskajam elementam šīs stratēģijas īstenošanā.
8. Attiecībā uz problēmām, kādas joprojām pastāv efektīvā instrumenta *NDICI* – “Eiropa pasaulē” īstenošanā, kā norādīts ziņojumā un ārējā novērtējumā, Padome uzsver šādus aspektus:
- a. Padome piekrīt Komisijas novērtējumam, ka, **apvienojot vairākus** 2014.–2020. gada DFS **ārējās finansēšanas instrumentus**, ar instrumentu *NDICI* – “Eiropa pasaulē” tiek novērsta iepriekšējās finanšu arhitektūras sadrumstalotība. Padome pauž gandarījumu par pievienoto vērtību, ko šis instruments dod, nodrošinādams saskaņotāku un integrētāku sistēmu ar plānojamiem un neplānojamiem pīlāriem un nodrošinādams vienotu juridisko pamatu lielai daļai ES ārējās intervences pasākumu. Padome aicina Komisiju turpināt uzlabot saskaņotību starp iekšpolitiku un ārpolitiku un prioritātēm un ņemt vērā ES politikas ietekmi uz partnervalstīm.

- b. Padome atzīmē, ka vairāku ārējās finansēšanas instrumentu integrēšana instrumentā *NDICI* – “Eiropa pasaulē” ir solis uz priekšu attiecībā uz **skaidrību, efektivitāti un pārredzamību, kāda ir ES atbalstā partnervalstīm, un sadarbībā ar partnervalstīm**. Neraugoties uz šiem uzlabojumiem, Padome aicina Komisiju risināt pastāvīgās problēmas. Padome aicina Komisiju pievērsties tam, ka vietējiem dalībniekiem un pilsoniskajai sabiedrībai ir arvien sarežģītāk piedalīties instrumenta *NDICI* – “Eiropa pasaulē” programmās un piekļūt to finansējumam.
- c. Padome atzīmē: kaut gan instruments *NDICI* – “Eiropa pasaulē” ir uzlabojis **ES ārējās darbības pārvaldību**, saskaņā ar gūto pieredzi būtu jāapsver atbilstošas papildkorekcijas. Padome joprojām ir apņēmības pilna arī turpmāk sniegt stratēģiskas norādes un šajā nolūkā uzsver, cik svarīgi ir, lai Komisija un EĀDD laikus dalītos kodolīgā informācijā un lai dati būtu pieejami pa valstīm, reģioniem un tematiskajām jomām ar mērķi nodrošināt labāku informāciju politisko lēmumu pieņemšanā. Tā arī aicina Komisiju labāk izmantot *NDICI* – “Eiropa pasaulē” komiteju un EFIA+ valdi, lai apspriestos ar dalībvalstīm. Padome aicina Komisiju un EĀDD pastiprināt un pielāgot spējas un speciālās zināšanas gan ES delegācijās, gan centrālajos dienestos, kā arī labāk saskaņot darba metodes starp dažādiem ģenerāldirektorātiem un iesniegt priekšlikumus, lai uzlabotu un racionalizētu plānošanas procesu, tādējādi palielinot instrumenta *NDICI* – “Eiropa pasaulē” efektivitāti. Padome atzinīgi vērtē Komisijas nodomu no 2024. gada sākt ziņot par instrumenta *NDICI* – “Eiropa pasaulē” darbības rezultātiem. Tā arī norāda, ka, lai uzlabotu uzraudzību un novērtēšanu, lielāka uzmanība ir jāpievērš kvalitatīvajai rezultātu analīzei.

- d. Padome atzinīgi vērtē to, ka *NDICI* – “Eiropa pasaulē” palīdz Eiropas Savienībai rast iespēju **veidot attiecības ar partnervalstīm**, izmantojot stratēģisku, iekļaujošu, efektīvu un īpaši pielāgotu pieeju, kas ir balstīta uz vienlīdzīgām partnerattiecībām, kopīgam interesēm un savstarpēju atbildību. Padome atzinīgi vērtē to, ka tiek pastiprināti sekmētas ES un partnervalstu kopīgās prioritātes un pieeja “ vispirms politika” attiecībā uz ES ārējā sadarbību. Tā īpaši atzinīgi vērtē progresu, kas panākts, lai veicinātu spēcīgākas un savstarpēji izdevīgas partnerības ar trešām valstīm, tostarp ar Eiropas kaimiņattiecību politikas valstīm, pamatojoties uz pašatbildību, ar mērķi veicināt stabilizāciju, labu pārvaldību un noturības veidošanu. Pamatojoties uz šiem principiem, Padome uzsver, cik svarīgs ir politiskais dialogs ar partnervalstīm saskaņā ar attiecīgajām valsts attīstības stratēģijām, tostarp ar vietējo pilsonisko sabiedrību un vietējām un reģionālajām iestādēm, un atzīst, ka ir jāpastiprina pašatbildība un saskaņotība, pamatojoties uz savstarpējām interesēm un kopīgām vērtībām. Attiecībā uz pieeju, kas balstīta uz stimuliem, Padome aicina Komisiju nākt klajā ar priekšlikumiem, kā novērst ziņojumā konstatētos trūkumus.
- e. Šajā sakarībā, pamatojoties uz ziņojumā norādītajām, no pieredzes gūtajām atziņām, būtu sīkāk jāizpēta iespēja īstenot vairāk **stratēģisku informēšanas pasākumu**, tostarp saziņu, dialogu un augsta līmeņa politisko apmeklējumu un Eiropas komandas misiju organizēšanu. Tam būtu arī jāpalīdz partneriem izprast instrumenta sniegtās iespējas. Padome aicina Eiropas komandas dalībniekus pielikt pūles vietējās pašatbildības stiprināšanā, īpaši attiecībā uz kopienām, vietējām un reģionālajām iestādēm un pilsoniskās sabiedrības organizācijām.
- f. Attiecībā uz **Eiropas komandas pieeju** Padome atzinīgi vērtē to, ka Eiropas dalībnieki arvien vairāk kolektīvi iesaistās ES ārējā sadarbībā, uz iekļautības pamata daloties Eiropas komandas locekļu zināšanās un speciālajās zināšanās un balstoties uz tām, un atgādina Padomes 2023. gada 21. novembra secinājumus par Eiropas komandas pieeju. Padome aicina Eiropas komandas dalībniekus vēl vairāk uzlabot kopīgo darbu un sinerģiju starp ES un divpusējo sadarbību, uzsverot, ka ir vajadzīgas pastiprinātas, regulāras, iekļaujošas un saturiskas konsultācijas, īpaši valstu līmenī un vienlaikus jānodrošina arī to dalībvalstu līdzdalība, kuras nav klātesošas. Padome augstu vērtē to, ka Eiropas komandas iniciatīvas kļūst par būtiskiem elementiem Eiropas komandas pieejā un *NDICI* – “Eiropa pasaulē” īstenošanā.

- g. Padome uzskata, ka **ģeogrāfiskas orientācijas princips**, proti, ģeogrāfiskā pīlāra kā galvenās īstenošanas pieejas pastiprināšana, ir palīdzējis mērķtiecīgāk koncentrēt ES darbu uz partnervalstu prioritātēm ar ciešāku dialogu un konsultācijām un labāku papildlīdzekļu izmantošanu, piemēram, tematisko pīlāru, kas ir būtisks konkrētu horizontālo problēmu risināšanai. Šajā sakarībā Padome uzsver, ka ir jāsaglabā reģionāli un tematiski līdzsvarota pieeja, un mudina Komisiju turpināt uzlabot sinerģiju starp valstu, reģionālajām un tematiskajām programmām, kā arī atbalstu globāliem sabiedriskajiem labumiem, cieši apspriežoties ar Eiropas komandas dalībniekiem un partnervalstīm un attiecīgā gadījumā ar reģionālām organizācijām. Padome atzīst, ka tematiskās programmas nodrošina būtisku papildu finansējumu ģeogrāfiskajām programmām, lai risinātu globālas problēmas.
- h. Padome uzsver, cik svarīgs ir spēcīgs un koordinēts Eiropas komandas darbs **nestabilās situācijās**, un atzinīgi vērtē dažādos instrumentus, ko šim nolūkam piedāvā instruments *NDICI* – “Eiropa pasaulē”, tostarp ar savu ātrās reaģēšanas pīlāru. Šajā sakarībā tā atgādina, ka atbalsts programmai “Miers, stabilitāte un konfliktu novēršana” un atbalsts drošībai ir transversāla prioritāte instrumentā *NDICI* – “Eiropa pasaulē”, tostarp tā ģeogrāfiskajos pīlāros. Tādēļ tā mudina Komisiju uzlabot saiknes starp elastīgāku reaģēšanu krīzes situācijās un ilgtermiņa attīstību, kā arī lielāku saskaņotību ar KDAP instrumentiem, ievērojot ES integrēto pieeju ārējiem konfliktiem un krīzēm. Šajā sakarībā ir ļoti svarīgi atbalstīt drošības un tiesiskuma sistēmas, lai panāktu ilgtspējīgu mieru un attīstību. Tas nozīmē arī atbalstu tiesiskām un tiesu reformām, cilvēku drošības stiprināšanu un iekļaujošu miera procesu un iekļaujošu iestāžu veicināšanu. Atkārtoti uzsverot nepieciešamību cieši iesaistīt dalībvalstis, Padome aicina Komisiju un EĀDD turpināt atbalstīt neaizsargātas iedzīvotāju grupas nestabilās situācijās, lai veidotu noturību, izmantojot efektīvāku, elastīgu, iekļaujošu, uz partnerību balstītu, visaptverošu, ilgtspējīgu un uz kontekstuālu konflikta izpratni balstītu pieeju. Tajā būtu jāiekļauj arī attiecīgo instrumentu saskaņotības un elastības palielināšana, ko panāk, kad par pamatu kopīgai analīzei optimāli izmanto uz vietējiem faktiem balstītus konfliktu novērtējumus un stiprina humānās palīdzības, attīstības un miera saikni, veicinot vietējā līmenī vadītu attīstību un izpētot reģionālās pieejas. Padome uzsver: lai veidotu saskaņotāku darbu, ir vajadzīga sistemātiskāka koordinācija starp ES iestādēm un dalībvalstīm. Padome joprojām ir apņēmības pilna saliedētāk reaģēt nestabilās situācijās.

- i. Padome uzsver, cik svarīgi ir saglabāt **lielāko elastību**, ko ieviesis *NDICI* – “Eiropa pasaulē” un kas ir pierādījusi savu nozīmi, īpaši reakcijā uz vairākām vēl nepieredzētām un pašreiz notiekošām krīzēm. Tomēr Padome ar lielām bažām atzīmē, ka līdz šīm rezerve ir ļoti lielā mērā izmantota jaunām problēmām un prioritātēm. Padome saredz vajadzību uzlabot kārtību, kritērijus un norādes šīs elastības izvēršanai un vajadzību pēc skaidrākas un savlaicīgas vadības no Padomes puses. Tādēļ tā aicina Komisiju kopīgi apsvērt labāku rezerves un citu elastīgo instrumenta elementu izmantošanu. Tā uzsver, ka plānojamas finansēšanas iespējas būtu jāizmanto, kad vien iespējams.
- j. Padome atgādina, ka svarīgi ir visi **mērķrādītāji un finansējums**, un uzsver, cik tie ir svarīgi, lai nodrošinātu, ka ar *NDICI* – “Eiropa pasaulē” īstenošanu tiek veicināta ES politikas mērķu sasniegšana, un joprojām ir apņēmības pilna nodrošināt mērķrādītājus nākamajā ārējās finansēšanas instrumentā. Šajā ziņā Padome vēlreiz īpaši apstiprina, ka ir svarīgi, lai par vismaz 93 % finansējuma, ko sniedz *NDICI*– “Eiropa pasaulē”, varētu ziņot kā par oficiālo attīstības palīdzību, kurā ar vismaz 20 % būtu jāveicina sociālā iekļaušana un cilvēces attīstība. Tā pieņem zināšanai Komisijas novērtējumu, kurā teikts, ka *NDICI* – “Eiropa pasaulē” kopumā darbojas tā, lai sasniegtu izdevumu mērķrādītājus, taču tā aicina pielikt lielākas pūles, lai visus mērķrādītājus sasniegtu līdz 2027. gadam, un aicina Komisiju nākt klajā ar konkrētiem pasākumiem. Padome īpaši uzsver, cik svarīgi ir sasniegt klimata un dzimumu līdztiesības mērķus, jo tie pašlaik netiek īstenoti. Padome mudina uz papildu investīcijām ES delegāciju un galveno mītņu speciālajās zināšanās un spēju veidošanā, lai stingrāk piemērotu rādītājus un pārraudzītu mērķrādītājus un izmantotu datus stratēģiskāk.

k. Padome atzinīgi vērtē potenciālu, kāds ir **Eiropas Fondam ilgtspējīgai attīstībai plus (EFIA+)**, īpaši tā daudzkārtējo iedarbībai uz publiskajām un privātajām investīcijām un finansējuma pieejamības palielināšanu partnervalstīs. *NDICI* – “Eiropa pasaulē” ir vēl vairāk nostiprinājis finanšu iestāžu ieguldījumu ES ārējā darbībā. Uzsvērdama nepieciešamību ievērot IAM, Padome atzinīgi vērtē to, ka EFIA+ palīdz sasniegt ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam, veicinot ilgtspējīgu un iekļaujošu ekonomisko un sociālo attīstību partnervalstīs. Tā uzsver, ka svarīga nozīme ir ES veiktai finansējuma apvienošanai, lai maksimāli palielinātu attīstības rezultātus. Attiecībā uz īpašo uzmanību, kas EFIA+ veltīta vismazāk attīstītajām valstīm un nestabiliem apstākļiem, Padome atzīmē, ka joprojām pastāv problēmas, un šajā sakarībā ir jāturpina pārdomas. Šajā ziņā svarīgs ir ziņojums, ko sagatavojusi Augsta līmeņa ekspertu grupa ilgtspējīga finansējuma palielināšanai valstīs ar zemiem un vidējiem ienākumiem. Padome uzsver EFIA+ stratēģiskās padomes nozīmi stratēģisko norāžu sniegšanā. Tā aicina Komisiju apsvērt iespēju vēl vairāk palielināt EFIA+ ietekmi un paātrināt līgumu slēgšanu, atvieglot budžeta garantiju īstenošanu un uzraudzību un stiprināt vietējo ieinteresēto personu iesaisti. Padome atzinīgi vērtē ciešākās saiknes ar finanšu iestādēm un uzsver, ka finanšu iestāžu daudzveidība, pieredze un pilnvaras, kādas pastāv Eiropas finanšu arhitektūrā attīstībai (*EFAD*), varētu radīt pievienoto vērtību Eiropas attīstības sadarbības politikai, un mudina pastiprināt sadarbību starp Eiropas attīstības bankām un finanšu iestādēm. Padome ar cerībām gaida diskusijas attiecībā uz Revīzijas palātas atzinumu par Ārējās darbības garantiju saskaņā ar *NDICI* – “Eiropa pasaulē” regulas 42. panta 5. punktu.

9. Padome uzsver, ka ir ātri jāīsteno ieteikumi, kas sniegti Eiropas Revīzijas palātas Īpašajā ziņojumā Nr. 14/2023 par *NDICI* – “Eiropa pasaulē” plānošanu, un atgādina par saviem 2023. gada 21. novembra secinājumiem par šo tematu.

10. Attiecībā uz *NDICI* – “Eiropa pasaulē” vidusposma pārskatīšanu Padome ar nepacietību gaida dialogu ar Komisiju un aicina uz pārredzamu procesu, kurā saskaņā ar regulas 16. pantu tiek ņemti vērā vidusposma novērtējumā izdarītie secinājumi. Tā atgādina Eiropadomes 2024. gada 1. februāra secinājumus par DFS vidusposma pārskatīšanu.

11. Padome uzsver, ka svarīgi ir mācīties gan no Komisijas ziņojuma, gan no neatkarīgā ziņojuma par vidusposma novērtējumu, kā arī no dalībvalstu pieredzes, lai nodrošinātu informāciju diskusijām par šā instrumenta pēcteci nākamajā DFS.
12. Padome cer uz savu stratēģisko norāžu īstenošanu un mudina izmantot *NDICI* – “Eiropa pasaulē”, lai turpinātu maksimāli palielināt Eiropas komandas ietekmi uz attīstību un mieru, vienlaikus sekmējot ES ģeopolitisko nozīmi.
-